

Yeni Türk Devletlerinin Posta Pullarında Türk Kimliği ve Kültürü

Kubilay Yazıcı*

Öz

Millet olmanın en temel gerekçelerinden birisi, onu diğer milletlerden ayıran kendine ait bir kimliğinin ve bu kimliğin şekillenmesinde etkili olan kültürel öğelerin varlığıdır. Bu kimlik ve kültür tarihsel süreç içerisinde şekillendiği için diğer milletler tarafından benimsenmesi kolay olmamaktadır. Kimliğin ve kültürün aktarımı esnasında her türlü araç, devletler tarafından sıklıkla kullanılmaya çalışılmaktadır. Bu durum kimi zaman bilinçli ve sistematik bir şekilde, kimi zaman ise rastlantısal olarak gerçekleşmektedir. Posta pulları kimliğin ve kültürün nakli aşamasında kullanılacak araçlar içerisinde yer almaktadır. Yeni Türk devletlerinin (Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan) posta pulları incelendiği zaman Türk kimliği ve kültürü ile ilgili çeşitli tarihlerde basılmış posta pullarının var olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler

Yeni Türk Devletleri, Türk Kimliği, Türk Kültürü, Türk Dünyası, posta, posta pulları

* Doç. Dr., Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı - Niğde / Türkiye
kyazici@nigde.edu.tr

Giriş

Posta hizmetlerinin geçmişi çok eski zamanlara dayansa bile, bu hizmetlerin yerine getirilmesinde pullardan yararlanılması, 1840 yılında İngiltere’de başlayan ve zaman içerisinde bağımsız her devlet tarafından gerçekleştirilen bir uygulamadır. Pulların, posta hizmetlerinde kullanılmasının en temel amacı bir ödenti belgesi yerine geçmesi olsa da (Yazıcı 2010), zamanla pullara konu olarak seçilen obje, olay ya da kişilere daha fazla önem verilmiştir. Bu aşamada önceleri devletin yönetim biçimi ve yöneticiler eksenli hazırlanan pul içeriklerinin, I. ve II. Dünya Savaşı ile Soğuk Savaş döneminde propaganda, yirminci yüzyılın sonlarına doğru ise ülke tanıtımı (Kunze 1943, Dobson 2002, Deans ve Dobson 2005) amacı dikkate alınarak basılmaya başladıkları görülmektedir.

Devletlerin toplumun kültürel unsurlarını sergileyebilecekleri ve resmi olarak denetime tabi tuttukları araçların sayısındaki azlık, bu konuda var olan araçların daha titizlikle hazırlanması ve değerlendirilmesi gerektiği gerçeğini gözler önüne sermektedir. Bu araçlardan birisi olan posta pulları, toplumun kültürel özelliklerini ve kimliğini yansıtması açısından önemli araçlar arasında yer almaktadır. Bu konuda yapılan çalışmalar pek çok ülkenin posta pullarının içeriklerinin bu bağlamda hazırlandığı gerçeğine dikkat çekmektedir. Latin Amerika’nın posta pullarında yer alan popüler kültür öğeleri (Child 2005), Kuzey ve Güney Kore pullarında yer alan kültürel öğeler (Jonsson 2005), Tayvan pullarında yer alan kimlik öğeleri (Deans 2005), Doğu Almanya pullarında kültür öğeleri (Di Napoli 1980) içerikli makaleler bu konuda yapılan çalışmalara örnek olarak verilebilir. Posta pullarında yer alan Türk kimliği ve kültürü ile ilgili bir çalışmaya ise alan yazında rastlanılmamıştır. Gerçekleştirilen bu çalışmanın içeriği Sovyetler birliğinin dağılmasının ardından bağımsızlıklarını kazanan yeni Türk devletleri olarak ifade edebileceğimiz Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan devletlerince 1992-2013 yılları arasında basılan posta pulları ve bu pullarda yer alan Türk kimliği ve kültürü ile ilgili öğelerle sınırlandırılmıştır.

Günümüzde bağımsız bir devlet olarak varlıklarını sürdüren Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve Özbekistan’ın posta pullarını basmaları 16 Aralık 1991 tarihinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nden (SSCB) ayrılarak bağımsızlıklarını ilan etmelerinin ardından 1992 yılından itibaren

görülen bir uygulamadır. Azerbaycan'ın durumu diğer Türk devletlerinden farklıdır. Azerbaycan 1918-1920 yılları arasında iki yıl süre ile “Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti” adı ile bağımsız bir biçimde varlığını sürdürmüştür (Mollaer 2004: 65). Azerbaycan'ın bağımsız bir devlet olarak posta pullarını tedavüle çıkarmaya başladığı tarih ise 20 Ekim 1919'dur (Gasımo-va ve Ahmadov 2013: 8, Resim 1). Ancak bu süreç SSCB'nin, Azerbaycan'ı işgali ile sona ermiştir. Pulların tekrar basımı için diğer Türk devletlerinde olduğu gibi 1992 senesinin beklenmesi gerekecektir.

Azerbaycan 1919

Azerbaycan 1919

Azerbaycan 1919

Azerbaycan 1919

Resim 1. İlk dönem Azerbaycan posta pullarından örnekler.

Yeni Türk devletlerinin posta pullarının basılmaya başladığı dönemi de kapsayan yirminci yüzyıla birlikte pulların içeriklerinde ülkeden ülkeye çeşitli farklılıklar görünse bile, her devlet, kendi ülkelerinin özelliklerini, kimliğini ve sahip olduğu kültürel öğeleri bünyelerinde barındıran posta pullarını basmaya özen göstermişlerdir.

Yeni Türk Devletlerinin Posta Pullarında Türk Kimliği ve Kültürü

Bu çalışma kapsamında Azerbaycan dışındaki posta pulları incelenen diğer Türk devletlerinin 1992 senesi öncesinde SSCB'nin birer üyesi olmaları ve SSCB'nin bünyesinde barındırdıkları devletlerin millî kimlik ve kültür öğe-

lerini barındıran pullara yer vermemesi nedeniyle, bu tarihten önce basılan pullar değerlendirmeye tabi tutulmamıştır. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan cumhuriyetlerinin posta pulları, bu ülkelerde posta hizmetlerinin bağlı olduğu kurumların resmi internet sitelerinden, Türkmenistan'a ait posta pullarına ise bu cumhuriyetin posta hizmetlerinin yürütüldüğü kurumun resmi internet sitesinde yer verilmemesi nedeniyle "www.stampworld.com" internet sitesinden elde edilmiştir. İncelemeye tabi tutulan pulların ait oldukları devletlere ve basıldıkları yıllara göre dağılımları Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1. Yeni Türk devletlerinde basılan posta pulları.

Yıllar	Azerbaycan	Kazakistan	Kırgızistan	Özbekistan	Türkmenistan
1992	11	13	4	6	21
1993	33	19	16	10	12
1994	81	32	27	9	13
1995	81	46	58	51	-
1996	72	40	17	21	11
1997	67	53	8	35	6
1998	33	38	36	21	-
1999	21	39	23	50	10
2000	31	26	31	16	25
2001	29	81	35	175	45
2002	30	41	55	41	28
2003	29	43	62	56	2
2004	25	41	39	18	2
2005	44	43	48	35	11
2006	38	52	28	53	13
2007	15	28	27	48	27
2008	16	35	64	33	22
2009	18	34	45	24	11
2010	21	33	38	29	8
2011	25	37	40	12	-
2012	22	30	43	44	-
2013	24	51	25	10	33
Toplam	766	855	769	797	300
Genel Toplam: 3487					

Pulların yıllara göre sayıları ve değerlendirilmeleri yapılırken farklı tarihlerde basılan sürşarjlı (tekrar basımlı) pulların sadece ilk basımları dikkate alınmıştır. Bu kapsamda değerlendirmeye tabi tutulan pulların sayıları tablo 1'de de görüleceği üzere Azerbaycan'da 766, Kazakistan'da 855, Türkme-

nistan'da 300, Özbekistan'da 797, Kırgızistan'da ise 769 pul olmak üzere toplam 3487 adettir.

Yeni Türk devletlerine ait posta pulları incelendiği zaman, giyim, hayvanlar, bitkiler, sanatçılar, yazarlar, müzik aletleri, binalar, tarihî eserler, spor müsabakaları, ulaşım araçları, ulusal günler ve simgeler, ülke bayrağı, ülke haritası, ulusal kahramanlar, madalyalar, dünya liderleri, antlaşmalar, savaşlar, yemekler, yeraltı zenginlikleri, din adamları, gibi farklı konularda basıldıkları görülmektedir.

Bu çalışma kapsamında yeni Türk devletlerine ait posta pulları “Giyim”, “Tarihî Oyunlar”, “Hayvanlar (Atlar ve Yırtıcı Kuşlar)”, “Müzik Aletleri”, “Tarihî Karakterler”, “Tarihî Eserler ve Olaylar” alt başlıkları altında incelemeye tabi tutulmuşlardır. Bu aşamada alt başlıklar şeklinde ele alınan konuların Türk kültürü ve kimliğindeki yerlerine de kısaca değinilmiştir. Bu sayede posta pullarının içerdikleri Türk kimliği ve kültürü ile ilgili unsurların tespit edilmesi ve konunun bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesinin sağlanması amaçlanmıştır. Çalışmanın amacını oluşturan yeni Türk devletlerinde kimlik ve kültür ile ilgili basılan pullara geçmeden önce, kimlik ve kültürün ne olduğuna, birbirleriyle olan ilişki durumlarına kısaca değinmenin konunun daha iyi anlaşılması amacıyla hizmet edeceği düşünülmektedir.

Kültür; hayata ait maddi, manevi, soyut, somut ve hatta olgusal olarak ifade edilebilecek, içerisinde değer yargılarından, zevk algısına, düşünce tarzından ve inanç sistemlerine kadar geniş bir yelpazede örnekleri ve bu örneklerin özelliklerini içeren çeşitli öğeleri bünyesinde barındıran bir kavramdır (Özdek 2012: 30, Tuna 2006:149). Bu durum toplumsal yaşamda millete ait kimlik unsurlarının hangilerinin kültürle ilişkili olduğu konusunda farklı görüşlerin ileri sürülmesini de beraberinde getirmektedir. Kültür konusunda araştırma yapan Amerikalı bilim insanlarına göre, kültürün ne olduğu ile ilgili yapılan tanımların sayısı günümüzde 154'e ulaşmıştır (Özdek 2012: 30). Kösoğlu (1992: 49) tarafından ifade edilen “Kültür, yaşadığımız hayattır; içtiğimiz çorbadır, çorba içiş tarzımızdır, kaşık tutuş şeklimizdir...” görüşü kanaatimizce bu konuda yapılan bütün tanımları özetler niteliktedir.

Kimliği şekillendiren öğeler açısından ele alındığında kültür, içerisinde yemekten (Beşirli 2010, Talas 2005) giyime (Tezcan 1983, Ayhan 2013), resimden (Demir 2009), müziğe (Özdek 2012) ve hatta toplum tarafın-

dan hayvanlara verilen öneme kadar (Akman 2003, Pınarbaşı 2012, Mandaloğlu 2013) pek çok alanda etkisini hissettirmektedir. Aşağıda Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ortaya çıkan yeni Türk devletlerinin posta pullarında, toplumsal kimlik ve kültür öğelerinin ne ölçüde yer aldığı ve bunların bir devletten diğerlerine taşabilme gücü gösterebilenler ele alınmaya çalışılacaktır.

Giyim

En temel amacı insan bedenini dış etkilerden korumak olan giyim, zaman içerisinde yaşanan çevrenin coğrafi yapısı, iklimi ve toplumun sahip olduğu kültürel yapıya dayalı olarak değişim ve gelişim göstermiştir (Uçkun 2010: 165-166). Giyim dendiği zaman akla pek çok nesne gelmektedir. Tezcan (1983: 255) giyimin “elbise, çamaşır, saç şekilleri, makyaj, aksesuar, başa ve ayağa giyilenlerin tümü” olduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda giyim, evrensel bir obje olarak görülse bile, millete ait özellikleri bünyesinde barındırması onun millî kültür öğelerinden birisi olarak ifade edilebilmesine yol açmaktadır (Tezcan 1983: 259).

Yaşanılan bölgenin özellikleri (iklim, bitki örtüsü, yeryüzü şekilleri) Türklerin yaşam tarzını doğrudan etkilemiştir. Özellikle göçebe hayat tarzının bir sonucu olarak, çalılara, taşlara ve soğuk havaya karşı dayanıklı giysiler tercih edilmiştir. Bu giysiler ise bölgede çokça bulunan malzemeler kullanılarak hazırlanmıştır (Ögel 1978: 1-2). Yerleşik hayata geçişle birlikte hareket kolaylığı sağlayan bu giysilerin kullanımının devam ettiği görülmektedir. Yeni Türk devletlerinde giyim konusu ile ilgili olarak basılan posta pulları incelendiği zaman, ülkeler arasında bazı farklılıklar olmakla birlikte, posta pullarında benzer özelliklere sahip giysilere yer verildiği görülmektedir (Resim 2).

Türkmenistan
1999

Özbekistan
2008

Azerbaycan
2004

Kırgızistan
2012

Kırgızistan
2008

Resim 2. Giyim konulu posta pullarından örnekler.

Benzer bir durum takılar içinde söz konusudur. Öyle ki Orta Asya'nın çeşitli bölgelerinde yapılan arkeolojik kazılarda milattan önceki yüzyıllara dayanan takı parçalarının bulunması Türklerin günümüzde giyimin süslenme amacıyla kullanılan takıları (kolye, küpe, yüzük, bilezik vd.) tarihin çok eski zamanlarından beri bildikleri ve kullandıklarının da bir kanıtı niteliğindedir (Dinç ve Çakır 2010, Avşar 2012). Bazı örnekleri yeni Türk devletlerinin posta pullarında da yer alan küpe, kemer, bilezik gibi takıların Türk devletlerinin neredeyse tamamında benzer özellikler taşımaları, bu takıların Türk kimliğinin ve kültürünün ortak kökeninin anlaşılması amacıyla hizmet edecek nitelikte oldukları sonucuna götürmektedir (Resim 3).

Resim 3. Takı konulu posta pullarından örnekler.

Tarihî Oyunlar

Yeni Türk devletlerinde posta pullarına konu edilen oyunlar, iki başlık altında ele alınabilir. Bunlardan ilki her toplumda görülebilen oyunlar (spor müsabakaları) iken, diğeri ise günümüzde de oynanmakla birlikte geçmişten gelen ve Türk kültüründe önemli olarak kabul edilen oyunlardır. Bu çalışmada Türk kültürü ve kimliği ile ilgili konularda basılmış olan posta pulları incelendiği için, sadece tarihi kökene sahip oyunları konu edinen pullar değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Oynanan oyunlar açısından ele alındığı zaman Türklerde hayat tarzının insanların faaliyetlerine olan etkisinin çok fazla hissedildiği görülmektedir. Özellikle İslamiyet'in kabul edilmesinden önce Asya bozkırlarında yaşanan konargöçer hayat tarzı; kadın-erkek ayrımı yapılmaksızın Türklerin, spora daha fazla vakit ayırmalarına yol açmıştır (Güven 2011: 1-2).

Türklerin sıklıkla yaptıkları sporlar arasında; okçuluk, güreş ve at üzerinde oynanan gökbörü (buzkaşı), kökpar, tumak, beyge (at yarışı), at güreşi, çöğen / çevgan / polo, matrak, cirit (Yücel 2010, Güven 2011, Başbuğ 2012) ve Orta Asya'da yaşayan Türklerin neredeyse tamamında oynanan kız kuu ya da kız kovu "kız kovalamaca" (Yücel 2010: 358) bu oyunlara örnek olarak verilebilir.

Yeni Türk devletlerinin posta pulları incelendiği zaman Azerbaycan dışındaki Türk devletlerinin posta pullarında "tarihî oyunlar" konulu pullara (isimleri değişmekle birlikte) yer verildiği görülmektedir. Kanaatimizce bu oyunlar Orta Asya coğrafyasında yaşayan Türk boylarının ortak kültürel geçmişinin yansıtılması açısından önemli rol oynamaktadırlar. Posta pullarına konu edinen tarihî oyunların içerikleri incelendiği zaman hepsinin spor müsabakaları şeklinde olduğu görülmektedir (Resim 4). Bu durum Türklerin spora verdiği önemin bir yansıması olarak da ifade edilebilir.

Kazakistan
1997

Kazakistan
1995

Özbekistan
2002

Kırgızistan
2007

Özbekistan
2002

Özbekistan
1999

Kırgızistan
2009

Kırgızistan
2012

Kazakistan
2009

Resim 4. Tarihî oyunlar konulu posta pullarından örnekler.

Hayvanlar (Atlar ve Yırtıcı Kuşlar)

Posta pullarında hayvanları konu edinen pullara yer verilmesi, hemen hemen her ülke için geçerli bir uygulama iken, pullarda hangi hayvanların konu edileceğinde ise içinde yaşanılan toplumun verdiği önem belirleyici olmaktadır. Yeni Türk devletlerinin posta pulları incelendiği zaman pek çok hayvan türünün pullara konu edildiği görülmektedir. Ancak gerek Türk tarihi ve kültüründeki yerleri, gerekse de bu devletlerin tamamının posta pullarında yer almaları açısından “Atlar” ve “Yırtıcı Kuşlar” önemli bir yere sahiptirler.

Farklı görüşler ileri sürülse bile insanlık tarihinde önemli bir yer tutan “At”ın, Türkler tarafından evcilleştirildiğine yönelik belgeler mevcuttur (Çınar 1998: 122). Göçebe hayat tarzı denildiği zaman akla gelen ilk hayvan olan at, yeri gelmiş Türk’ün yoldaşı, giyeceği, yeri gelmiş yiyeceği olmuştur. Öyle ki Türk tarihi incelendiği zaman diğer hiçbir hayvanın üstlenmediği rolü “At”ın üstlendiği görülmektedir. Bu durumun bir sonucu olarak “At”, edebi ürünlerde de adından en fazla bahsedilen hayvan olma konumunu muhafaza etmiştir (Akman 2003: 233).

Göçebe hayat tarzı dendiğinde Türklerde yaşamın devamının sağlanması aşamasında avcılığın önemli bir yer tutması nedeniyle bu bağlamda akla gelen bir diğer hayvanlar ise yırtıcı kuşlar olmuştur. Kartal, şahin ve diğer yırtıcı-

cı kuşlarla avlanma, önemli avlanma usulleri arasında yer almaktadır. Türkler arasında bu tür bir avlanma çeşidi ile aynı zamanda spor ve savaşa yönelik bir eğitimin gerçekleşmesi de amaçlanmaktadır (Türkmen 2009: 79). *Dede Korkut* kitabında, *Manas Destanında* (Kaya 2009), *Divan-ı Lügat-ı Türk'te* ve *Kutadgu Bilig'de* yer alan bilgiler de bu görüşle örtüşmektedir (Aydemir 2013). Bu gerekçelere dayalı olarak 1992 yılından itibaren at ve yırtıcı kuş figürlerinin konu edildiği pek çok posta pulunun yeni Türk devletleri tarafından sıklıkla ve farklı yıllarda basıldıkları görülmektedir (Resim 5).

Türkmenistan
2001

Özbekistan
1999

Azerbaycan
2011

Kırgızistan
1995

Kazakistan
2002

Kazakistan
2008

Özbekistan
1999

Türkmenistan
2000

Azerbaycan
1995

Kırgızistan
1995

Resim 5. At ve yırtıcı kuşlar konulu posta pullarından örnekler.

Müzik Aletleri

Çeşitli gerekçelerle farklı coğrafyalarda yaşamak zorunda kalan Türk boylarının kültürlerinde görülen değişimin köken olarak en az hissedildiği alan-

lardan birisini müzik aletleri oluşturmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde müzik aletlerine verilen isimlerde bir değişim yaşansa bile, müzik icra etmede kullanılan aletlerin Türk boylarında ortak bir icra aracı olarak kullanıldığı görülmektedir.

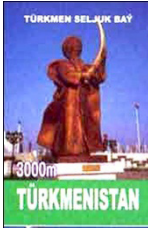
Örnek vermek gerekirse, Kopuz, kazaklarda “Kalkobız”, Kırgızlarda “Komuz”, Altaylarda “Khomıs”, Gagavuzlarda “Kauş” olarak bilinmektedir. Orta Asya Türkmenleri ve Özbeklerinde iki telli bir çalgı olan “Dutar”, Kazaklarda “Dombıra”, Tuva ve Altay Türklerinde kullanılan “Topşur” hep aynı kökenden gelen çalgılar olarak karşımıza çıkmaktadır (Gürdal 2012). Aşağıda Resim 6’da müzik aletleri konulu yeni Türk devletleri tarafından basılan posta pullarından bazı örnekler yer verilmiştir.

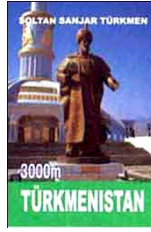
Resim 6. Müzik aletleri konulu posta pullarından örnekler.

Tarihî Karakterler

Yeni Türk devletlerinin posta pullarına konu edilen tarihî karakterler incelendiği zaman, bu karakterlerin¹ bir kısmının yakın dönem tarihinde, diğer bir kısmının ise çok eski zamanlara uzanan bir zaman diliminde yaşamış kişileri² içerdikleri görülmektedir (Resim 7).

Türkmenistan
2001

Türkmenistan
2001

Kazakistan
2008

Azerbaycan
1996

Kirgizistan
2004

Azerbaycan
1997

Azerbaycan
1994

Özbekistan
1996

Azerbaycan
2001

Kirgizistan
2003

Resim 7. Türk tarihi ile ilgili tarihî karakterler konulu posta pullarından örnekler.

Bu konuda dikkat çeken diğer bir husus ise gerek bilim insanı, gerek sanatçı, gerekse de devlet kurucusu ya da asker olsun, posta pullarında yer verilen Türk kimliği ve kültürü ile ilişkili olan kişilerin ekseriyetle pulun ait olduğu ülkede doğmuş ya da ölmüş olan kişilerden seçilmiş olmalarıdır.

- Güney Azerbaycan'ın Tus şehrinde doğan Nasreddin Tusî'nin ve Samahı kazasında doğan Şirvanî'nin, Azerbaycan pullarında,
- Merv şehrinde vefat eden ve buraya defnedilen Sultan Sencer'e sadece Türkmenistan pullarında,
- Kazakistan'ın güneyinde yer alan Çimkent'in ilçesi olan Sayram'da dünyaya gelen Hoca Ahmet Yesevi'ye Kazakistan pullarında,
- Özbekistan'da Shahrisabz'da doğan Emir Timur'a ve Semerkant'ta ölen Uluğ Bey'e Özbekistan pullarında,
- Kırgızların kağanı olarak tarih kitaplarında ifade edilen Barsbek'e Kırgızistan pullarında yer verilmesi, bu görüşü destekleyen nitelikteki pullara örnek olarak verilebilir.

Yeni Türk devletlerinin posta pullarında yer alan tarihî karakterlerden bir kısmını ise farklı milliyetlere sahip kişilerden oluşturmaktadır. Bu kişiler bazen devlet adamları, bazen de müzisyenler, askerler, bilim insanları veya bir devlet için önem atfedilen kişiler olarak karşımıza çıkmaktadır³ (Resim 8).

Azerbaycan 1995

Kazakistan 1995

Kırgızistan 2005

Kırgızistan 1998

Azerbaycan 2012

Azerbaycan 1998

Kırgızistan 2005

Resim 8. Yabancı tarihî karakterler konulu posta pullarından örnekler.

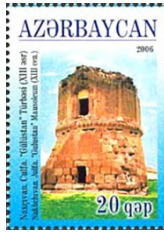
Ancak bu aşamada akla gelen soru, Belçika'da, Afganistan'da, Arjantin'de, Pakistan'da, Bangladeş'te, Tunus'ta, Mısır'da ve Gine'de Atatürk konulu posta pulları basıldığı halde, yeni Türk devletlerinin posta pullarında Mustafa Kemal Atatürk'e neden yer verilmediğidir⁴.

Tarihî Eserler ve Olaylar

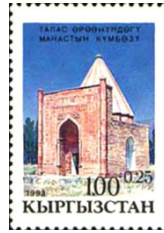
Türk kültürü ve kimliği açısından posta pullarında yer almasının önemli olduğunu düşündüğümüz bir diğer husus ise tarihî eserler ve olaylardır. Tarihî eserler üzerinde yapılan inceleme sonucunda ekseriyetle mimari eserlerin pullara konu edildiği ve bu eserlerin çoğunlukla tarihî karakterlerin defnedildikleri yerlerle ilgili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Resim 9). Türk tarihinde ilk yazılı belgeler arasında yer alan Yenisey kitabelerinin pullarda yer alması ise Türk kimliği ve kültürünün en eski kaynaklarının posta pullarına konu edilmesi açısından önemlidir (Resim 9).

Özbekistan
1997

Azerbaycan
2006

Kırgızistan
1993

Kırgızistan
2012

Kazakistan
1996

Türkmenistan
2013

Kırgızistan
2012

Resim 9. Mimari eserler konulu posta pullarından örnekler.

Destanlar ve Hikâyeler: Destanların ve hikâyelerin milletin kimliği ve kültürünün yaşatılması, aktarılması ve tarihsel süreç içerisinde değerlendirilmesi aşamalarında önemli olduğu ifade edilebilir. Çünkü destanlar ve hikâyeler

bir milletin tarih sahnesine çıktığı andan itibaren kültürel öğelerin ve millete ait olan kimlik unsurlarının ana hatlarının yer verildiği yazılı ve yazısız eserlerdir. Destanların Türk kültür tarihi içerisinde çok önemli bir yeri olduğuna değinen Demir ve Erdem (2006: 97) onların bir edebî ürün olmakla birlikte içeriklerinde yer alan kişi, zaman ve mekân boyutlarına değinerek aynı zamanda Türk tarihinin ve Türk kültürünün izlerini taşıdıkları gerçeğine işaret etmektedirler. Yeni Türk devletlerince basılan posta pulları incelendiği zaman Kırgızistan pullarında Manas Destanına, Özbekistan pullarında Alpamış Destanına, Azerbaycan pullarında ise Dede Korkut hikâyelerine yer verildiği görülmektedir (Resim 10).

Kırgızistan
1995

Kırgızistan
1995

Kırgızistan
1995

Azerbaycan
1999

Azerbaycan
1999

Özbekistan
1998

Özbekistan
1998

Resim 10. Türk destanları ve hikâyeleri konulu posta pullarından örnekler.

Hocalı Soykırımı: Posta pullarına tarihî yerlerin ve olayların konu edilmesi sıklıkla görülen bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bazı yerler ve olaylar vardır ki, sadece ait olduğu ülkeyi değil, ülkenin kurucu unsurlarının da içerisinde yer aldığı milleti de ilgilendirmektedir. Bunlardan biriside Azerbaycan'ın dağlık Karabağ bölgesinde yer alan Hocalı kasabasıdır.

Kafkas dağlarının güney doğusunda 4392 kilometrekarelik yüz ölçüme sahip Azerbaycan'a bağlı bir bölge olan Karabağ, yeryüzü şekilleri olarak dağlardan ve ovalardan oluşmaktadır (Gökçe 2011:1112). Hocalı ise, bu coğra-

fi bölgenin Dağlık Karabağ Bölgesi diye ifade edilen kısmında yer alan bir yerleşim merkezidir. Hocalı, Karabağ için çok önemli bir stratejik konuma sahiptir ve asırlardan beri Türk tarihinin ve kültürünün hayat bulduğu bir yerleşim yeri olarak bilinmektedir (Mustafayev 2011: 28). Ancak Hocalı'nın posta pullarına konu edilmesinin gerekçesi önemli bir yerleşim yeri olması değil, 26 Şubat 1992'de Türklerin uğradıkları soykırımın yaşandığı bir yer olmasıdır. Hocalı soykırımı konulu iki adet pul sadece Azerbaycan tarafından basılmıştır. Bu pulların ilkinin basım tarihi 2001 yılı, diğerinin ise 2007 yılıdır (Resim 11).

Azerbaycan
2001

Azerbaycan
2007

Resim 11. Hocalı Soykırımı konulu posta pulları.

Nevruz Bayramı: İslamiyet'in kabulünden önce Türk kültüründe baharın gelişini kutlamak amacıyla gece-gündüz eşitliğinin yaşandığı 21 Mart gününü Nevruz adıyla anılan bahar bayramı olarak kutlandığı ve bu nedenle şenlikler ve törenler düzenlendiği bilinmektedir. Yeni Gün, Ergenekon Günü, Çağan ve Ulusun Ulu Günü gibi çeşitli adlarla da anılan Nevruz, dinî bir bayram olmaktan ziyade başka halklar yanında Türklerinde yaşadığı bütün coğrafyada kutlanan bir halk bayramıdır (Artun 1999:1, Kafkasyalı 2005:149). Bu çalışma kapsamında yapılan incelemede Nevruz Bayramı konulu posta pullarına Kazakistan ve Azerbaycan'da yer verildiği (Resim 12), Türkmenistan, Özbekistan ve Kırgızistan'da ise yer verilmediği tespit edilmiştir. Hâlbuki Nevruz, bu ülkelerde de en az Azerbaycan ve Kazakistan'daki kadar canlı biçimde kutlanmaktadır.

Resim 12. Nevruz konulu posta pullarından örnekler.

Sonuç ve Değerlendirme

Tarih boyunca dünya üzerinde çeşitli milletler ve topluluklar tarafından devlet adı verilen pek çok siyasi yapı kurulmuş ve yıkılmıştır. Bu ifadeye ek olarak unutulmaması ve göz ardı edilmemesi gereken husus ise, devleti kuran milletin ya da topluluğun sahip olduğu kültür düzeyinin, devlet kurma aşamasında önemli olduğudur. Çünkü kültür, bir devleti oluşturan insan grubunun kimliğinin oluşmasında ve ifade edilmesinde en önemli ölçüt olarak karşımıza çıkmaktadır. Millet ile topluluk arasındaki ayırımın bariz bir şekilde görüldüğü alan ise, bu noktada tezahür etmektedir. Millete ait devlet yıkıldığı zaman, ya da millete ait bir kol farklı bir coğrafyada varlığını sürdürdüğünde, farklı bir isimle yeni bir devlet kurulabilirken, toplulukların bu işi gerçekleştirebilmesi tarihte nadir karşılaşılan bir durumdur.

Devlet kurma aşamasında Türkler, tarih boyunca varlıklarını sürdüren diğer hiçbir milletin layık olmadığı kadar haklı bir üne sahiptirler (Gömeç 2007:3). Bu haklı ünlerini ise kültürel birikimlerine ve bu birikimle şekillenen Türk kimliğine borçludurlar. Devletlerin kuruluşunda ve varlıklarının devam ettirmede etkili olan kimlikleri ve bu kimliklerin ifade edilmesinde belirleyici unsur olan kültürleri, anlık bir var oluştan ziyade kökleri çok eski zamanlara dayanan karmaşık bir yapı arz etmektedir. Kurdukları devletlerin yıkılmasında ise çok çeşitli gerekçeler ileri sürülmekle birlikte (teknolojik, ekonomik, askeri alanda diğer devletlerden geri kalmaları, yaşanan iç çekişmeler), yıkılış gerekçelerinin kendi ifadeleri ile en önemli nedeni yöneticilerin Türk töresine aykırı hareket etmeleridir. Bu ifade yaklaşık olarak günümüzden 1300 yıl önce Orhun kitabelerinde ifade edilen⁵ Türk töresi ve kültürüne sahip çıkma gerekliliğinin, Türk devlet geleneği ve yönetim

anlayışındaki yansımasıdır. Tarihten ders almanın gerekliliği ve sonucu olarak içerisinde posta pullarının da yer aldığı her aracın, topluma kimliğini ve kültürünü hatırlatma amacıyla kullanmasının faydalı olacağı görüşü dile getirilebilir.

Günümüze gelindiğinde dünya üzerinde hali hazırda üç yüz milyondan fazla toplam nüfusa sahip, yedisi bağımsız devlet statüsünde olmak üzere, on üç özerk Türk Cumhuriyeti ile elli civarında Türk topluluğunun var olduğu bilinmektedir (Atun 2009, Eraslan 2010). Bağımsız devlet statüsündeki Türk devletlerinde yaşayan Türklerin birbirleri ile olan ilişkileri, tarihin farklı dönemlerinde farklı gerekçelerle kesintiye uğramıştır. Ancak bu gerekçelerden yaşanan göçler ve dış müdahalelerin Türk kültürüne ve kimliğine etkisi diğer nedenlerden daha fazla olmuştur. Kısaca açıklamak gerekirse yaşanan göçlerinin özellikle batıya doğru olması ve gidilen coğrafyalarda mecburen farklı siyasi oluşumların meydana gelmesi, Türk kültür çevrelerine yenilerinin eklenmesine neden olmuştur. Böylece Türkler farklı coğrafyalarda beraber yaşamak zorunda oldukları toplumlardan bazı kültürel öğeler almışlar ve onlara da bu aşamada pek çok öge vermişlerdir (Gömeç 2007:4). Bu kültür öğelerinden bazıları zamanla ortadan kalkarken, bazıları ise ana vasıflarını koruyarak değişime uğramış ve günümüze kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir (Tuna 2006:149). Dış müdahalelerin etkisine gelince bu çalışmada yeni Türk Devletleri diye ifade edilen Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan'ın özellikle SSCB'nin hâkimiyeti altına girmeleri, Türk kimliği ve kültürü anlamında bir asimilasyon politikasıyla karşı karşıya kalmalarına ve uzun bir süre Türk kimliği ve kültürü ile olan bağlarından uzak kalmalarına neden olmuştur.

İçerikleri ve kullanım durumları göz önüne alındığı zaman, belli nesne, olay ya da karakterlerin, kimliğin ve kültürün tarihî kökenlerinin açıklanması aşamasında önemli olduğu görülecektir. Bu aşamada posta pulları, hem basıldıkları dönemin hem de konu edilen içerikle geçmişin kimlik ve kültür algısının yansıtılmasında önemli görevler üstlenebilecek araçlar arasındadırlar.

Pullarda yer alan kimlik ve kültürle ilgili mesajlar bazen doğrudan bir obje üzerinden, bazen de dolaylı olarak bir tarihi karaktere yer verilerek gerçekleştirilebilmektedir. Yeni Türk devletlerinin posta pulları incelendiği zaman milletin kimliği ve bu kimliğin şekillenmesinde etkili olan kültürel öğeleri bünyelerinde taşıdıkları görülmektedir. Bu kültürel öğelerin kökleri ise Türk

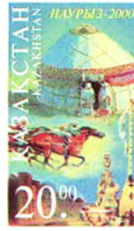
kimliğinin ve kültürünün ilk oluştuğu zamanlara (destanî dönemlere) kadar uzanmaktadır. Türk kültürünün ve kimliğinin kökleri içerisinde önemli yer tutan bazı objelerin yeni Türk devletlerinin hepsinin posta pullarında yer almaması ise dikkat çeken bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuya örnek vermek gerekirse Türk kimliğinin ve kültürünün şekillenmesi aşamasında göçebe hayat tarzı ve bu hayat tarzında kullanılan çadır (yurt) önemli bir yer tutmaktadır. Ancak yeni Türk devletlerinin posta pullarında çadırın yeterince konu edilmediği görülmektedir. Bu pulların üçü Kazakistan'da, ikisi ise Kırgızistan'da basılmıştır. Benzer bir durum halı figürünün yer aldığı pullarda da karşımıza çıkmaktadır. Doğrudan halı figürüne sadece Özbekistan pullarında yer verildiği (4 kez) görülmektedir (Resim 13).

Kazakistan
1996

Kazakistan
1996

Kazakistan
2000

Kırgızistan
2001

Kırgızistan
1993

Özbekistan
2009

Özbekistan
2009

Resim 13. Çadır ve halı konulu posta pulları.

Sonuç olarak ifade edilmesi gerekir ki, yeni Türk devletlerinde Türk kültürü ve kimliği ile ilgili konulara posta pullarında yer verilmiştir. Ancak bu yer verilme ağırlıklı olarak kendi ülkeleri, kendi ülkelerinde yetişen kişiler, mekânlar ve tarihi öneme sahip objeler üzerine yoğunlaşmaktadır.

Kanaatimizce öncelikle yapılması gereken uygulama, Türk kimliğinin ve kültürünün nakli aşamasında önemli görevler üstlenebilecek araçlar içerisinde

de sayılabilecek posta pullarına konu olan karakter, obje ve olayların, ülke çaplı bir anlayıştan ziyade, bütün Türk devletlerini kapsayacak Türk kimliği ve kültürünün parçaları şeklinde yapılandırılmasıdır. Bu amaçla öncelikle gerçekleştirilmesi gereken uygulama ise Türk kimliği ve kültürü ile ilişkili karakter, konu ve olayların bütün Türk devletlerince ortak konulu pullar biçiminde basılmasıdır. Yapılacak olan başka çalışmalarda Osmanlı döneminden başlayarak Türkiye cumhuriyeti posta pullarının da Türk kültürü ve kimliği açısından değerlendirilmesinin ülkemizde basılacak olan posta pullarının içeriklerinin oluşturulması aşamasında yol gösterici olacağı görüşü dile getirilebilir.

Açıklamalar

- 1 Yeni Türk devletlerinin posta pullarının içerisinde sıklıkla bilim insanlarına, askerlere, sanatçılara ve devlet adamlarına yer verildiği görülmektedir.
- 2 Fuzulî, Şirvanî, Emir Timur, Selçuk Bey, Sultan Sencer, Ali Şir Nevâî, Uluğ Bey ve Nasreddin Tusî, yeni Türk devletlerinin posta pullarında yer alan tarihi karakterlerden bazılarıdır.
- 3 John Lenon, De Gole, Mahatma Gandi, Montgomery ve Lady Diana konulu pullar, bu konuda basılan posta pullarına örnek olarak gösterilebilir.
- 4 Öyle ki Atatürk, günün birinde esaret altında yaşayan Türklerin bağımsızlıklarını kazanacaklarını ve o güne yönelik hazırlıklar yapması gerektiğini SSCB'nin dağılmasının akla bile gelmediği 1933 yılında yapmış olduğu bir konuşmasında ifade eden (Çeçen 1999: 9) birkaç kişiden birisidir.
- 5 “Öyle kazanılmış, öyle düzene sokulmuş ilimiz, türemiz vardı... Türk Oğuz beyleri, milleti işit! Üstte gök basmasa, altta yer delinmese, Türk Milleti ilini, töreni kim bozabilecekti? Türk Milleti vazgeç, pişman ol!... (Öztürk 1973:173)”.

Kaynaklar

- Akman, Eyüp (2003). “Türk Kültüründe ve Azerbaycan Destanlarında At”. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 11(1): 233-248.
- Artun, Erman (1999). “Türk Halk Kültüründe Nevruz”. http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/erman_artun_turk_halk_kulturunde_nevruz.pdf[Erişim tarihi: 08.03.2013].
- Atun, Ata (2009). “Türkçe Konuşan Ülkeler Medya Birliğinin Kurulması”. 12. Türk Boyları Kültür Şöleni, 20 Temmuz 2009, Yalova, Türkiye, <http://academicjournal.info/pdf/07.17.09-Turkce-Konusan-ulkeler-MedyaBirliginin-Kurulmasi.pdf> [Erişim tarihi: 10.11.2013].
- Avşar, Lale (2012). “Türk Takılarında Umay İnancının İzleri ve Avrasya Kökleri”. *İdil Sanat ve Dil Dergisi* 1(1):1-24.
- Aydemir, Adem (2013). “Kutadgu Bilig ve Divanü Lugati’t Türk’te Kuşlar”. *The Journal of Academic Social Science Studies* 6 (1): 271-297.
- Ayhan, Fatma (2013). “Türk Giyim Kültüründe Pantolonun Gelişimi ve Dünya Giyim Kültürüne Etkisi”. *Akademik Bakış Dergisi* 37: 1-13.
- Başbuğ, Turan (2012). “Çağdaş Türk Resim Sanatında At Tasvirleri”. *İdil Sanat ve Dil Dergisi* 1(5): 282-306.
- Beşirli, Hayati (2010). “Yemek, Kültür ve Kimlik”. *Millî Folklor* 22 (87): 159-169.
- Child, Jack (2005). “The Politics and Semiotics of the Smallest Icons of Popular Culture: Latin American Postage Stamps”. *Latin American Research Review* 40 (1): 108-137. doi: 10.1353/lar.2005.0003
- Çeçen, Anıl (1999). *Atatürk ve Avrasya*. İstanbul: Çağ Pazarlama A.Ş.
- Çınar, Ali Abbas (1998). “Türkmen Halk Edebiyatında At Kültürü ve Atın Türkmen Hayatındaki Rolü”. *bilig, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 7: 122-130.
- Deans, Phil (2005). “Isolation, Identity and Taiwanese Stamps as Vehicles for Regime Legitimation”. *East Asia* 22 (2): 8-30.
- Deans, Phil and Hugo Dobson (2005). “Introduction: East Asian Postage Stamps as Socio-Political Artefacts”. *East Asia* 22 (2): 3-7.

- Demir, Necati (2009). “Türk Tarihinin ve Kültürünün Kaynağı Olarak Kaya Üzeri Resimler (Petroglifler) ve Yazılar”. *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks* 1(1): 5-19.
- Demir, Necati ve Mehmet Dursun Erdem (2006). “Türk Kültüründe Destan ve Battal Gazi Destanı”. *Turkish Studies /Türkoloji Dergisi* 1: 97-139.
- Di Napoli, Thomas (1980). “Postage Stamps and the Teaching of GDR Culture and Civilization”. *Die Unterrichtspraxis / Teaching German* 13(2):193-205.
- Dinç, Ahmet ve Ramazan Çakır (2010). “Türkmenlerde Kuyumculuk Sanatının ve Takların Tarihi Gelişimi ve Türkmen Kadını”. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies* X (1): 23-34.
- Dobson, Hugo (2002). “Japanese Postage Stamps: Propaganda and Decision Making”. *Japan Forum* 14 (1): 21-39.
- Eraslan, Levent (2010). “Türk Dünyası Sivil Toplum Birliği Üzerine Düşünceler”. *21. Yüzyılda Türk Dünyası Uluslararası Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Ed. Levent Eraslan. Lefke - K.K.T.C.: Eko Avrasya Yay. 02 - 05 Aralık. 309-315. <http://www.ekoavrasya.net/images/upload/attachments/21-yuzyilda-turk-dunyasi.pdf> [Erişim tarihi: 05.11.2013].
- Gasımova, Sanubar and Rovshan Ahmadov (2013). “Azerbaijan’s first postage stamps”. *İRS Cultural Heritage* 14: 8-11. <http://irs-az.com/new/pdf/201309/1380092799322802171.pdf> [Erişim tarihi: 21.07.2014].
- Gökçe, Mustafa (2011). “Yukarı Karabağ Sorunu ve Türkiye-Ermenistan İlişkileri Üzerine Bir Değerlendirme”. *Turkish Studies* 6 (1): 1111-1126.
- Gömeç, Saadettin (2007). “Türklerin Medeniyet Tarihindeki Yerleri”. <http://ergenekun.com> [Erişim tarihi: 05.10.2013].
- Gürdal, İrfan (2012). “Orta Asya ve Anadolu’daki Ortak Müzik Kültürü”. <http://www.musikidergisi.net/?p=1674> [Erişim tarihi: 04.03.2013].
- Güven, Özgür (2011). “Türk Kültüründe Spor ve Sporculuk”. http://www.samsunsempozyumu.org/Makaleler/1271658538_03_Prof.Dr.%C3%96zbay%20G%C3%BCven.pdf [Erişim tarihi: 08.03.2013].

- Jonsson, Gabriel (2005). “The Two Koreas’ Societies Reflected in Stamps”. *East Asia* 22 (2): 77-95.
- Kafkasyalı, Ali (2005). “Türk Dünyasında Nevruz Geleneğine Toplu Bakış”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6 (2):149-172.
- Kaya, Muharrem (2009). “Dede Korkut Kitabı ve Manas Destanlarında Av”. *Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi* 1(1): 96-106.
- Kösoğlu, Nevzat (1992). *Milli Kültür ve Kimlik*. İstanbul: Ötüken Yay.
- Kunze, Albert F. (1943). “Latin American Postage Stamps and the Teaching of Spanish and Portuguese”. *Hispania* 26 (1): 68-72.
- Mandaloğlu, Mehmet (2013). “Türk Mitolojisinden Anadolu’ya Taşınan Kültür: Geyik Motifi”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 6 (27): 382-391.
- Mollaer, Fırat (2004). “Azerbaycan’da Demokrasi ve Geleceği Üzerine Bazı Gözlemler”. *Bilgi* 8: 63-78.
- Mustafayev, Beşir (2011). “Ermeni Devlet Terörünün Eseri: 26 Şubat 1992 Hocalı Soykırımı Üzerine”. *Karadeniz Araştırmaları* 29: 23-41.
- Ögel, Bahaeddin (1978). *Türk Kültür Tarihine Giriş: Türklerde Giyecek ve Süslenme*. C.5. Ankara: Kültür Bakanlığı Yay.
- Özdek, Ali (2012). “Türk Müzik Kültürünün Oluşumuna Öncülük Eden Bileşenlere Genel Bir Bakış”. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi* 1(1): 29-36.
- Öztürk, Ali (1973). *Ötüken Türk Kitabeleri*. İstanbul: Ötüken Yay.
- Pınarbaşı, Simge Özer (2012). “Türk Kültüründe Kuşa Dönüşen Kadınlar”. *Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi* IV(2-1): 96-103.
- Talas, Mustafa (2005). “Tarihi Süreçte Türk Beslenme Kültürü ve Mehmet Eröz’e Göre Türk Yemekleri”. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* 18: 273-283.
- Tezcan, Mahmut (1983). “Giyim Olgusuna Sosyo-Kültürel Bakış ve Türklerde Giyim”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 16 (1): 255-276.

- Tuna, Sibel Turhan (2006). “Türk Dünyasındaki Düğünlerde Koltuklama ve Kırmızı Kuşak Bağlama Geleneği”. *bilig, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 38: 149-160.
- Türkmen, Nalan (2009). “Avcı Kuş İkonografisi ve Hünernâme’deki Betimlemeleri”. *Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi* 1(1): 79-95.
- Uçkun, Rabia (2010). “Gagavuz Halk Kültüründe Geleneksel Kadın ve Erkek Giyimi”. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies* X (2): 165-172.
- Yazıcı, Kubilay (2010). “Sosyal Bilgilerde Bir Eğitimsel Araç Olarak Posta Pullarının Kullanımı”. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi* 14 (1): 321-346.
- Yücel, Mualla Uydu (2010). “Kazak Türklerinin Milli Oyunlarındaki At Yarışları”. *Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi* 2 (1): 353-376.

Posta pullarının elde edildiği internet adresleri

- Azerbaycan posta pulları: “<http://www.azerpost.az>” ve <http://www.azermar-ka.az> [Erişim tarihi: 21.12.2013].
- Kazakistan posta pulları: <http://www.kazpost.kz/en/articles/filatelija/pochtovye-marki> [Erişim tarihi: 22.12.2013].
- Kırgızistan posta pulları: <http://www.stamp.elcat.kg/> [Erişim tarihi: 23.12.2013].
- Özbekistan posta pulları: <http://www.pochta.uz/ru/marki.html> [Erişim tarihi: 23.12.2013].
- Türkmenistan posta pulları: <http://www.stampworld.com/tr/stamps/Turkmenistan/> [Erişim tarihi: 25.12.2013].

Turkish Identity and Culture on the Postage Stamps of the New Turkic States

Kubilay Yazıcı*

Abstract

One of the basic requirements of being a nation is the existence of an identity that distinguishes it from other nations and the existence of cultural elements effective on the formation of this identity. It is not easy for other nations to arbitrarily adopt that identity and culture as they are formed in a historical process. States use many different means of transmission of identity and culture.. This is sometimes done deliberately and systematically, and states sometimes do this unintentionally. Postage stamps are among the instruments that can be used in the transmission process of identity and culture. When the postage stamps of New Turkish states (Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan and Turkmenistan) are analyzed, it is seen that there exist postage stamps of various years regarding Turkish identity and culture.

Keywords

New Turkish States, Turkish Identity, Turkish Culture, Turkish World, postage, postage stamps

* Assoc. Prof. Dr., Nigde University, Faculty of Education, Department of Primary Education, Division of Social Sciences Education – Nigde/Turkey
kyazici@nigde.edu.tr

Почтовые марки современных тюркских стран: Тюркская идентичность и культура

Кубылай Языжы*

Аннотация

Чтобы быть нацией, надо иметь идентичность, отличающий от других наций, культурные элементы влияющие на процесс формирования идентичности. Эта идентичность формируется в культурно-историческом процессе, и её принятие другими странами будет не легко. В передаче идентичности и культуры, в государствах используются разные средства. Это случается иногда сознательно и систематически, а иногда получается случайным образом. Почтовые марки являются одним из средством передачи идентичности и культуры. Исследования почтовых марок современных тюркских государств (Азербайджан, Казахстан, Кыргызстан, Узбекистан и Туркменистан) показывают, что существовали разные почтовые марки связанные с тюркской идентичностью и культурой.

Ключевые слова

Современные тюркские страны, тюркская идентичность, тюркская культура, тюркский мир, почта, почтовая марка

* доц.док., Университет Нигде, педагогический факультет, кафедра начального образования,отдел образование социальных исследований - Нигде / Турция
kyazici@nigde.edu.tr